

Prof. Dr. Ali Cem BUDAK

Prof. Dr. Varol KARAASLAN

MEDENÎ USUL HUKUKU

6. BASI

FÎLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2022

EKİM 2022

ISBN: 978-975-368-793-5

BASKI

Kiraz Medya Sanayi ve Ticaret A.Ş
Matbaacı Sertifika Numarası: 40162

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(212) 850 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

Ali Cem Budak İstanbul Ticaret Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğretim üyesidir. 1986 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuş; 1990, 1991 ve 1997 yıllarında sırasıyla İstanbul, Londra ve Bremen Üniversitelerinde yüksek lisans ve doktora (*summa cum laude* derecesi ile) öğrenimlerini tamamlamıştır. İstanbul, Bremen, Koç, Yeditepe ve Kocaeli Üniversitelerinde araştırma görevlisi ve öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Medenî usul ve icra iflas hukuku alanında aralarında *Making Foreign People Pay* (1999), *Medenî Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması* (2000), *İcra ve İflas Hukukunda Kiralayanın Hapis Hakkının Korunması* (2003), *İpoteğin Paraya Çevrilmesi* (2008), *Tespit Davaları* (Baki Kuru ile birlikte – Kuru’nun eserinin 2. Basısı, 2010), *Yeni Konkordato Hukuku* (Selçuk Öztekin/Müjgan Tunç Yücel/Serdar Kale/Bilgehan Yeşilova ile birlikte, 2. Bası 2019), *Introduction to Turkish Business Law* (M. Okan Yağcı ile birlikte, 2020), *Avukatlık ve Noterlik Hukuku* (Varol Karaaslan/Eylem Apaydın/Fatih Aydemir ile birlikte, 2. Bası 2022), “*Kılı kırk yarma makinası*” – *Medenî Usul Hukukunda Kavram İctihadı ve Menfaat İctihadı* (2021) başlıklı eserlerin de bulunduğu kitaplar yayımlamıştır. Medenî Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisinin editörlüğünü yürütmektedir.

Varol Karaaslan Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğretim üyesidir. 1997 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun olmuş, 2004 yılında Münster Westfälische Wilhelms Üniversitesinde yüksek lisans, 2007 yılında da aynı üniversitede doktora eğitimini tamamlamıştır. *Internationale Zustellungen nach der EuZVO und der ZPO und ihre Auswirkungen auf die Anerkennung der Entscheidungen* (2007), *Medenî Usul Hukukunda Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi* (2. Bası, 2019), *Avukatlık ve Noterlik Hukuku* (Ali Cem Budak/Eylem Apaydın/Fatih Aydemir ile birlikte, 2. Bası 2022) ve *Tacir Olmayan Gerçek Kişilerin Borç Tasfiye Usulü (Tüketici İflâsı)* (2021) kitaplarının yazarıdır. İlk cildi 2020 yılında yayımlanan *İlâmat Torbası* isimli bölge adliye mahkemesi karar incelemelerinde Ali Cem Budak’la birlikte editörlük görevini üstlenmiştir.

Öğrencilerimize

Önsöz

Kitabımızın altıncı basısını hazırlarken, kazaî içtihatları yeni kararlara da yer vererek güncelledik, literatür atıflarını son basıları dikkate alarak yeniledik; yeni yayınları ve özellikle tez ve monografileri bazen metne ilaveler de yaparak konu başlıkları altındaki kaynakçalara ekledik.

Bu basıda da sayfa sayısını korumaya gayret ettik. Yeni yazılacaklara yer açmak üzere güncelliğini kaybeden tartışmaları ise metinden çıkarttık. Kiptan yararlanacak olan lisans öğrencileri dışındaki genç meslektaşlarımızın gündemin dışında kalmış konularda eski basılara başvurmaları tavsiye edilir.

Bu vesileyle değerli yayıncı Oğuzhan Oruç'un şahsında Filiz Kitabevi çalışanlarına ve özellikle dizgiyi titizlikle yapan Zeynep Oruç Tatlı'ya teşekkür ediyoruz.

Kitapla ilgili görüş ve eleştirilerinizi bildirerseniz bizi memnun edecektir. E-mail adresimiz: budakkaraaslanusul@gmail.com.

Kitabın okuyucuya yararlı olmasını dileriz.

Sütluce, Umuttepe, Eylül 2022

Ali Cem Budak / Varol Karaaslan

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	XXIII
GENEL KAYNAKÇA.....	XXVII

§ 1- GİRİŞ	1
I. Medenî Usul Hukukunun Konusu.....	1
II. Medenî Usul Hukukunun Amacı.....	3
III. Medenî Usul Hukukunun Tarihî Gelişimi ve Bugünkü Medenî Usul Kanunumuz	5
IV. Medenî Usul Hukukunun Pozitif Kaynakları	10
V. Yargılama Hukuku Güvenceleri ve Medenî Usul Hukuku Bakımından Önemi	11
VI. Usul Hükümlerinin Zaman İtibariyle Uygulama Alanı	13
VII. Medenî Usul Hükümlerinin Yorumu.....	17
VIII. Usul Hukuku İşlemleri.....	19
IX. Medenî Usul Hukukunda İlmî ve Kazaî İçtihatlar.....	22
 § 2- MAHKEME TEŞKİLATI VE YARGI GÖREVLİLERİ	 25
I. Yargı Erki ve Adlî Yargı Mahkemeleri.....	25
II. Hâkimlik Mesleği	27
III. Hâkimlerin Bağımsızlığı	29
IV. Hâkimlerin Tarafsızlığı	31
V. Hâkimin Yasaklılığı ve Reddi	33
VI. Hâkimin Hukukî Sorumluluğu.....	35
VII. İstinabe.....	37
VIII. Avukatlık.....	38
 § 3- DAVANIN AÇILACAĞI MAHKEME (GÖREV VE YETKİ)	 43
I. Davanın Hangi Mahkemede Açılacağı	43
A. Mahkemelerin Görev ve Yetkisi, Hak Arama Hürriyeti ve Tabii Hâkim İlkesi	43
B. Mahkemelerin Görevi	46
1. Görevle İlgili Temel Kurallar	46
2. Özel Görevli Mahkemeler.....	48

İçindekiler

a) Sulh Hukuk Mahkemesi	48
b) Asliye Ticaret Mahkemesi	48
c) Tüketici Mahkemeleri	51
d) Diğer Özel Görevli Mahkemeler	53
C. Mahkemelerin Yetkisi	54
1. Genel Yetki Kuralı	54
2. Sözleşmeye Dayanan Davalarda Yetki	58
3. Haksız Fiil Davalarında Yetki	58
4. Mirastan Doğan Davalarda Yetki	59
5. Taşınmaz Davalarında Yetki	59
6. Karşı Davada Yetki	60
7. Şubeler ve Tüzel Kişilerle İlgili Davalarda Yetki	60
8. Sigorta Sözleşmelerinden Doğan Davalarda Yetki	61
9. Yetki Sözleşmesi	61
D. Görevsizlik ve Yetkisizlik Hakkındaki Usulî Savunmaların İleri Sürülmesi	69
E. Görevsizlik ve Yetkisizlik Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler ve Yargı Yerinin Belirlenmesi	70

§ 4- YARGILAMA HUKUKU GÜVENCELERİ VE YARGILAMAYA HÂKİM OLAN İLKELER.....

I. Yargılama Hukuku Güvenceleri	73
A. Adil Yargılanma Hakkı	73
B. Hukukî Dinlenilme Hakkı	76
II. Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler	78
A. Aleniyet İlkesi	79
B. Doğrudanlık İlkesi	81
C. Usul Ekonomisi İlkesi	84
D. Tasarruf İlkesi	85
E. Taraflarca Getirilme İlkesi	88
F. Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi	90
G. Tarafların Dürüst Davranma ve Doğruyu Söyleme Ödevi	96
H. Yargılamayı Hâkimin Sevk ve İdare Etmesi	98
III. Yargılama Hukuku Güvencelerinin ve Yargılamaya Hâkim Olan İlkelerin İhlali	98

İçindekiler

§ 5 - DAVADA TARAFLAR	101
I. Taraf Kavramı	101
II. İki Taraf Sistemi	102
III. Taraf Ehliyeti, Dava Ehliyeti ve Dava Takip Yetkisi	103
A. Taraf Ehliyeti	103
B. Dava Ehliyeti	108
C. Dava Takip Yetkisi	111
IV. Davaya Vekâlet	114
V. Taraflara İlişkin Dava Şartlarının İncelenmesi	116
VI. Davada Tarafın Yanlış Gösterilmesi	117
 § 6- DAVA ARKADAŞLIĞI VE DAVAYA MÜDAHALE	119
I. Dava Arkadaşlığı	119
A. İhtiyarî Dava Arkadaşlığı	119
B. Mecburî Dava Arkadaşlığı	122
II. Fer'î Müdahale ve Davanın İhbarı	126
A. Fer'î Müdahale	127
B. Davanın İhbarı	131
III. Aslî Müdahale	132
IV. Cumhuriyet Savcısının Davada Yer Alması	135
 § 7- TEBLİGAT, SÜRELER, ESKİ HÂLE GETİRME VE ADLÎ TATİL	137
I. Tebligat	137
A. Genel Olarak	137
B. Tebligat Usulleri	138
C. Milletlerarası Tebligat	141
II. Süreler ve Eski Hâle Getirme	144
A. Süreler	144
B. Eski Hâle Getirme	146
III. Adlî Tatil	148
 § 8- DAVA TÜRLERİ	151
I. Giriş	151
II. Hukukî Himayenin Niteliğine Göre Dava Türleri	151

İçindekiler

A. Eda Davası	151
B. Tespit Davası	152
C. İnşai Dava	154
III. HMK'da Yer Verilen Diğer Dava Türleri	156
A. Kısmî Dava	156
B. Belirsiz Alacak Davası	158
C. Davaların Yığılması (Objektif Dava Birleşmesi)	163
D. Terditli Dava	165
E. Seçimlik Dava	165
F. Topluluk Davası	166
§ 9- DAVA ŞARTLARI VE İLK İTİRAZLAR	169
I. Dava Şartları	169
A. Mahkemeye İlişkin Dava Şartları	170
1. Türk Mahkemelerinin Yargı Yetkisinin (Yargı Hakkının) Bulunması	170
2. Yargı Yolunun Caiz Olması	170
B. Taraflara İlişkin Dava Şartları	175
C. Dava Konusuna İlişkin Dava Şartları	175
1. Hukukî Menfaat	175
a) Eda Davalarında Hukukî Menfaat	176
b) Tespit Davalarında Hukukî Menfaat	177
c) İnşai Davalarda Hukukî Menfaat	178
2. Derdestlik	179
3. Kesin Hüküm Bulunmaması	181
4. Gider Avansı	181
5. Teminat	183
6. Diğer Dava Şartları	185
II. Dava Şartlarının İncelenmesi	185
III. İlk İtirazlar	186
A. İlk İtirazların İleri Sürülmesi	187
B. İlk İtirazların İncelenmesi	187
§ 10- DAVA KONUSU, DAVANIN AÇILMASI VE KARŞI DAVA	189
I. Dava Kavramı ve Davanın Konusu	189
II. Davanın Açılması ve Dilekçeler Aşaması	194

İçindekiler

A. Dava Dilekçesi	195
1. Dava Dilekçesinin Zorunlu Unsurları.....	195
2. Dava Dilekçesinin Zorunlu Olmayan Unsurları	198
B. Dava Açılması ve Sonuçları	201
C. Cevap Dilekçesi.....	205
D. Savunma Araçları.....	206
E. İkinci Dilekçeler Aşaması	212
III. Karşı Dava.....	212
 § 11- İDDİA VE SAVUNMANIN DEĞİŞTİRİLMESİ VE GENİŞLETİLMESİ YASAĞI VE İSLAH	217
I. İddia ve Savunmanın Değiştirilmesi ve Genişletilmesi Yasağı	217
II. Islah	223
 § 12- DAVANIN GERİ ALINMASI, DAVA KONUSUNUN DEVRİ, İRADÎ TARAF DEĞİŞİKLİĞİ	229
I. Davanın Geri Alınması	229
II. Dava Konusunun Devri	230
III. İradî Taraf Değişikliği	231
 § 13- ÖN İNCELEME	235
 § 14- TAHKİKAT	241
I. İsticvap	243
II. Tarafların Dinlenmesi	245
III. Tutanaklar	246
IV. Dosyanın İşlemden Kaldırılması.....	247
V. Ön Sorun	248
VI. Bekletici Sorun	249
VII. Davaların Birleştirilmesi ve Ayrılması	251
 § 15- İSPAT VE DELİLLER	255
I. İspat Hukukuna İlişkin Bazı Temel Kavram ve Müesseseler	255
A. İspat Kavramı.....	255
B. İkrar	256

İçindekiler

C. İspat Yüğü.....	261
1. İspat Yüğüne İlişkin Temel Kavramlar.....	261
2. İspat Yüğü Bakımından Özellik Arz Eden Durumlar	263
D. İspat Ölçüsü.....	265
E. İspat Gücü	267
F. Somutlaştırma Yüğü	268
G. Karineler.....	269
II. Deliller	273
A. Delil Sistemleri	273
B. Hukuka Aykırı Deliller.....	274
C. Delil Sözleşmeleri	277
D. Delillerin İleri Sürülmesi	278
E. Delil Türleri.....	284
1. Kesin Deliller.....	285
a) Senet	285
aa. Senet ve Belge Kavramları.....	285
bb. İspat Şartı-Geçerlilik Şartı Ayırımı.....	287
cc. Senetlerin İspat Gücü	288
dd. Senetlerin Üçüncü Kişilere Karşı İspat Gücü.....	291
ee. Senet ve Belgelerin Mahkemeye İbrazı	292
ff. Ticarî Defterlerle İspat.....	294
b) Yemin	296
c) Kesin Hüküm	300
2. Takdirî Deliller	300
a) Tanık Beyanı	300
aa. Tanıklıktan Çekinme	303
i. Kişisel Nedenlerle Tanıklıktan Çekinme.....	303
ii. Sır Nedeniyle Tanıklıktan Çekinme	303
iii. Menfaat İhlali Tehlikesi Nedeniyle Tanıklıktan Çekinme.....	304
bb. Tanık Beyanının Değerlendirilmesi	305
b) Bilirkişi	306
aa. Genel Olarak.....	306
bb. Bilirkişilik Kanunu ile Yapılan Düzenlemeler.....	306
cc. Bilirkişi Raporu	309

İçindekiler

dd. Bilirkişi Raporunun Değerlendirilmesi	312
ee. Bilirkişinin Hukukî Sorumluluğu	314
c) Keşif	314
d) Kanunda Düzenlenmemiş Deliller	316
III. Senetle İspat Zorunluluğu	316
A. Temel Kural	316
B. Senetle İspat Zorunluluğunun İstisnaları	319
1. Ticarî Defterlerle İspat Usulünün Senetle İspat Zorunluluğu ile İlişkisi	319
2. Manevî İmkânsızlık Hâlleri	320
3. Maddî İmkânsızlık Hâlleri	321
4. Delil Başlangıcı	322
C. Senede Karşı Senetle İspat Zorunluluğu	324
§ 16- SÖZLÜ YARGILAMA VE HÜKÜM	327
I. Sözlü Yargılama	327
II. Karar ve Hüküm	328
III. Hükümün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması	332
IV. Hükümün Etkileri ve Kesin Hüküm	333
A. Genel Olarak	334
B. Şeklî Anlamda Kesin Hüküm	334
C. Maddî Anlamda Kesin Hüküm	334
1. Maddî Anlamda Kesin Hükümün Unsurları	334
2. Kesin Hükümün Etkileri	336
a. Kesin Hükümün Olumsuz (Dava Şartı) Etkisi	336
b. Kesin Hükümün Olumlu (Kesin Delil) Etkisi	337
c. Yenilik Doğuran (İnşai) Etki	338
d. Kesin Hükümün Unsur Etkisi	339
3. İlamların Belge Olarak Delil Teşkil Etmesi	340
4. Kesin Hükümün Kişi Bakımından Sınırları	341
5. Ceza Mahkemesi Kararının Hukuk Mahkemesini Bağlaması	342
§ 17- HÜKÜM VE USULÎ RET DIŞINDAKİ NİHAÎ KARARLAR	347
I. Giriş	347
II. Davaya Son Veren Taraf İşlemleri	348

İçindekiler

A. Davadan Feragat ve Davayı Kabul.....	350
B. Sulh	352
III. Davanın Açılmamış Sayılması	355
IV. Davanın Konusuz Kalması	357
§ 18- YARGILAMA GİDERLERİ VE ADLÎ YARDIM	359
I. Yargılama Giderleri	359
II. Adlî Yardım.....	363
§ 19- BASİT YARGILAMA USULÜ	367
§ 20- GEÇİCİ HUKUKÎ KORUMA TEDBİRLERİ	371
I. Genel Olarak	371
II. İhtiyatî Tedbir.....	372
A. İhtiyatî Tedbir Türleri	373
B. İhtiyatî Tedbirde Yargılama Usulü	374
1. İhtiyatî Tedbirde Görev ve Yetki.....	374
2. Tedbir Talebi	375
3. İhtiyatî Tedbirde Teminat.....	375
4. İhtiyatî Tedbir Kararına İtiraz ve Kanun Yolu	375
5. İhtiyatî Tedbir Kararının Uygulanması ve Tedbiri Tamamlayan İşlemler	377
6. İhtiyatî Tedbir Dolayısıyla Tazminat	378
III. Delillerin Tespiti	378
§ 21- ÇEKİŞMESİZ YARGI	381
I. Genel Olarak	381
II. Çekişmesiz Yargı İşleri	384
III. Çekişmesiz Yargı İşlerinin Sınıflandırılması.....	384
IV. Çekişmesiz Yargı Organları	386
V. Çekişmesiz Yargıda Görev ve Yetki.....	386
VI. Bir İşin Yargılama Sırasında Çekişmesiz Olmaktan Çıkıp Çekişmeli Yargı Alanına Girmesi.....	387
VII. Çekişmesiz Yargıda İlgililer	389
VIII. Çekişmesiz Yargıda Üçüncü Kişilerin Yargılamaya Katılması	389
IX. Çekişmesiz Yargıda Yargılama Usulü	390

İçindekiler

A. Çekişmesiz Yargıda Yargılamanın Başlaması.....	391
B. Çekişmesiz Yargıda Yargılama Konusunun Belirlenmesi.....	391
C. Çekişmesiz Yargıda Re'sen Araştırma İlkesinin Uygulanması	392
D. Çekişmesiz Yargıda Yargılamanın Sona Ermesi	392
1. Talebin Geri Alınması, Feragat, Kabul ve Sulh	392
2. Nihaî Karar	392
E. Çekişmesiz Yargıda Kanun Yolları	393
1. Çekişmesiz Yargı Kararlarına Karşı İstinaf	393
2. Çekişmesiz Yargı Kararlarına Karşı İtiraz	395
a. Adın Değiştirilmesine İtiraz.....	395
b. Vesayet ile İlgili Çekişmesiz Yargı İşlerinde İtiraz	396
aa. Vasi Tayinine İtiraz.....	396
bb. Vasinin Azline İlişkin Sulh Hukuk Mahkemesi Kararına İtiraz	396
cc. Sulh Hukuk Mahkemesinin Vesayet Makamı Olarak Verdiği Kararlara İtiraz	396
§ 22- KANUN YOLLARI.....	399
I. Genel Bilgiler	399
II. HMK'nın Kanun Yollarına İlişkin Hükümleri.....	402
A. HMK'nın Kanun Yolları Hükümlerinin Zaman İtibarıyla Uygulanması.....	402
B. HMK'ya Göre Kanun Yolları	407
1. İstinaf.....	407
a. İstinaf Başvurusu	408
aa. Yetkili İstinaf Mahkemesi	408
bb. İstinaf Edilebilecek Kararlar	408
cc. İstinaf Gerekçesi ve Talep Sonucu	412
dd. İstinafa Hangi Tarihte Başvurulmuş Sayılacağı	412
ee. İstinaf Süresi	413
ff. İstinaf Dilekçesine Cevap ve Katılma Yoluyla İstinaf	415
gg. İstinaftan Feragat	415
hh. İstinafın İcraya Etkisi.....	416
b. İstinaf İncelemesi.....	419
aa. İstinapta Ön İnceleme	419
bb. İstinapta Esastan İnceleme.....	422

İçindekiler

c. İstinafta Karar.....	425
aa. Bölge Adliye Mahkemesinin Duruşma Yapmadan ve Kesin Olarak Karar Vereceği Hâller	429
i. Davaya Bakması Yasak Olan Hâkimin Karar Vermiş Olması ve İleri Sürülen Haklı Ret Talebine Rağmen Reddedilen Hâkimin Davaya Bakmış Olması	430
ii. Mahkemenin Görevli ve Yetkili Olmasına Rağmen Görevsizlik veya Yetkisizlik Kararı Vermiş Olması veya Mahkemenin Görevli ya da Yetkili Olmamasına Rağmen Davaya Bakmış Bulunması.....	431
iii. Diğer Dava Şartlarına Aykırılık Bulunması	433
iv. Mahkemece Usule Aykırı Olarak Davanın veya Karşı Davanın Açılmamış Sayılmasına Karar Verilmiş Olması	433
v. Mahkemece Usule Aykırı Olarak Davaların Birleştirilmesine veya Ayrılmasına Karar Verilmiş Olması	434
vi. Mahkemece Uyuşmazlığın Çözümünde Etkili Olabilecek Ölçüde Önemli Delillerin Toplanmamış veya Değerlendirilmemiş Olması ya da Talebin Önemli Bir Kısım Hakkında Karar Verilmemiş Olması	436
bb. Bölge Adliye Mahkemesinin Duruşma Yapmadan Esasa İlişkin Karar Vereceği Hâller	439
d. İstinaf İncelemesinde Yapılamayacak İşlemler	440
2. Temyiz	444
a. Temyiz Başvurusu.....	444
aa. Temyiz Edilebilecek Kararlar	444
bb. Temyiz Sebepleri ve Talep Sonucu	447
cc. Temyize Hangi Tarihte Başvurulmuş Sayılacağı.....	450
dd. Temyiz Süresi	450
ee. Temyiz Dilekçesine Cevap ve Katılma Yoluyla Temyiz	450
ff. Temyiz Dilekçesinin Hangi Yargıtay Dairesine Gönderileceği (Yargıtay Daireleri Arasındaki İş Bölümü)	451
gg. Temyizden Feragat.....	452
hh. Temyizin İcraya Etkisi	452
b. Temyiz İncelemesi	452
aa. Temyizde Ön İnceleme	452
bb. Temyizde Esastan İnceleme	452
c. Temyizde Karar.....	454

İçindekiler

d. Bozma Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler	456
3. Kanun Yararına Temyiz	464
4. Yargılamanın İadesi	465
C. HUMK'un Eski (20.07.2016 Tarihinden Önce Karara Bağlanan Davalarda Uygulanan) Hükümlerine Göre Kanun Yolları	471
1. HUMK'un Eski Kanun Yolları Hükümlerinin Zaman İtibarıyla Uygulama Alanı	472
2. Temyiz	472
a. Temyiz Başvurusu	472
aa. Temyiz Edilebilecek Kararlar	472
bb. Temyiz Sebepleri ve Talep Sonucu	473
cc. Temyize Hangi Tarihte Başvurulmuş Sayılacağı	475
dd. Temyiz Süresi	476
ee. Temyiz Dilekçesine Cevap ve Katılma Yoluyla Temyiz	476
ff. Temyiz Dilekçesinin Hangi Yargıtay Dairesine Gönderileceği (Yargıtay Daireleri Arasındaki İş Bölümü)	476
gg. Temyizden Feragat	477
hh. Temyizin İcraya Etkisi	477
b. Temyiz İncelemesi	477
aa. Temyizde Ön İnceleme	477
bb. Temyizde Esastan İnceleme	477
c. Temyizde Karar	478
d. Bozma Kararı Üzerine Yapılacak İşlemler	478
3. Kanun Yararına Temyiz	479
4. Karar Düzeltme Yolu	480
§ 23- TAHKİM	483
I. Giriş	483
II. Tahkim Hükümlerinin Uygulama Alanı	484
III. Tahkime Elverişlilik	486
IV. Tahkim Sözleşmesi	487
V. Tahkimde Görevli ve Yetkili Mahkeme	489
VI. Tahkim İtirazı	490
VII. Tahkimde Geçici Hukukî Koruma	490
VIII. Hakemlerin Seçimi	492

İçindekiler

IX. Hakemlerin Kendi Yetkileri Hakkında Karar Vermeleri.....	493
X. Tahkim Yargılamasında Usul	494
XI. Hakemlerin Hakkaniyet ve Nasafet Kurallarına Göre Karar Vermeleri	495
XII. Hakem Yargılamasında Tebligat.....	496
XIII. Hakem Kararlarının İptali	497
XIV. Hakem Kararlarının İcra Kabiliyeti.....	499
XV. Hakem Kararlarına Karşı Yargılamanın İadesi.....	500
§ 24- ARABULUCULUK	503
I. Genel Olarak	503
II. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nda Arabuluculuk	506
A. Arabuluculuk ve Arabulucular	506
B. Arabuluculuğa Elverişlilik	507
C. Arabuluculuğa İlişkin Temel Kurallar	508
D. Arabuluculuk Faaliyeti.....	508
III. Dava Şartı Olarak Arabuluculuk	511
A. Dava Şartı Olarak Arabuluculuk Hakkındaki Genel Hükümler	511
B. İş Davalarında Arabuluculuk.....	515
C. Ticarî Davalarda Arabuluculuk	518
D. Tüketici Davalarında Arabuluculuk	521
KAVRAMLARA GÖRE ARAMA CETVELİ	523
KANUN MADDELERİNE GÖRE ARAMA CETVELİ	535

KISALTMALAR

AAÜT	Avukatlık Asgarî Ücret Tarifesi
ABD	Ankara Barosu Dergisi
AD	Adalet Dergisi
AIHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AIHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
Aile Mahk. K.	Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun
aşa.	aşağıda
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Av. K.	Avukatlık Kanunu
AY	Anayasa
AYM	Anayasa Mahkemesi
b.	bent
BAM	Bölge Adliye Mahkemesi
Başv. No.	Başvuru numarası
BATİDER	Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
bkz.	bakınız
C.	Cilt
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
çev.	çeviren
DEÜHFD	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
DÜHFD	Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dn.	dipnotu
E.	Esas
Ed.	Editör
E-duruşma Yönetmeliği	Hukuk Muhakemelerinde Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla Duruşma İcrası Hakkında Yönetmelik
EÜHFD	Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
FSEK	Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

Kısaltmalar

HD	Hukuk Dairesi
HFD	Hukuk Fakültesi Dergisi
HGK	Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
HMK	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HSK	Hâkimler ve Savcılar Kanunu
HUMK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İBD	İstanbul Barosu Dergisi, İstanbul Barosu Mecmuası
İBK	İçtihadı Birleştirme Kararı
İİD	Yargıtay İcra ve İflas Dairesi
İİK	İcra ve İflas Kanunu
İTBFD	İktisadî ve Ticarî Bilimler Fakültesi Dergisi
İÜ	İstanbul Üniversitesi
İÜEF	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
İÜHFM	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İzBD	İzmir Barosu Dergisi
K.	Kanun, Karar
karş.	karşılaştırınız
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
kn.	kenar numarası
KTK	Karayolları Trafik Kanunu
m.	madde ¹
Mahkemeler Teşkilatı K.	5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun
MERNİS	Merkezî Nüfus İdaresi Sistemi
MİHBİR	Medenî Usul ve İcra İflas Hukukçuları Birliği
MİHDER	Legal Medenî Usul ve İcra-İflas Hukuku Dergisi
MÖHUK	Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
MTK	Milletlerarası Tahkim Kanunu
MÜHFAD	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
NK	Nizasız Kaza
RG	Resmî Gazete

¹ Sadece “m.” kısaltması ve madde numarası belirtilerek yapılan atıflar HMK’nın ilgili maddesine yapılmıştır.

Kısaltmalar

RGZ	Entscheidungen des Reichsgerichts in Zivilsachen
S.	Sayı
s.	sayfa
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
s. K.	sayılı Kanun
SMK	Sinaî Mülkiyet Kanunu
T.	Tarih
TAAD	Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TBBD	Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	Türk Borçlar Kanunu
TCK	Türk Ceza Kanunu
TKHK	Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TMK	Türk Medenî Kanunu
TNB	Türkiye Noterler Birliği
TTK	Türk Ticaret Kanunu
vd.	ve devamı
Yasa HD	Yasa Hukuk Mevzuat ve İçtihat Dergisi
YD	Yargıtay Dergisi
YKD	Yargıtay Kararları Dergisi
Yönetmelik	Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik
yuk.	yukarıda
YÜHFD	Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

GENEL KAYNAKÇA

- Alangoya, H. Yavuz, Medenî Usul Hukuku Esasları, İstanbul: Nemaş Matbaası, C. 1, 2000, C. 2, 2001.
- Alangoya, Yavuz/Yıldırım, Kamil/Deren Yıldırım, Nevhis, Medenî Usul Hukuku Esasları, 7. Bası, İstanbul: Beta Yayınları, 2009.
- Ansay, Sabri Şakir, Hukuk Yargılama Usulleri, 7. Bası, Ankara: Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, 1960.
- Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema/Hanağası, Emel, Medenî Usul Hukuku, 7. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021.
- Atalı, Murat/Ermenek, İbrahim/Erdoğan, Ersin, Medenî Usul Hukuku, 3. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2020.
- Berkin, Necmeddin, Medenî Usul Hukuku Esasları, İstanbul: Hamle Matbaası, 1969.
- Bilge, Necip/Önen, Ergun, Medenî Yargılama Hukuku Dersleri, 3. Bası, Ankara: Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, 1978.
- Budak, Ali Cem, Karşılaştırmalı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 14. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2022.
- Erdemir, İlter, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Şerhi, C. 1, 2. Bası, Ankara: Sim Matbaacılık, 1998.
- Görgün, Şanal/Börü, Levent/Kodakoğlu, Mehmet, Medenî Usul Hukuku, 10. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021.
- Karafakih, İsmail Hakkı, Hukuk Muhakemeleri Usulü Esasları, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1952.
- Karşlı, Abdurrahim, Medenî Muhakeme Hukuku, 5. Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2020.
- Kuru, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6 Cilt, 6. Bası, İstanbul: Demir Demir, 2001.
- Kuru, Baki, Medenî Usul Hukuku El Kitabı, 2 Cilt, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2020 (Kuru, Usul El Kitabı).
- Muşul, Timuçin, Medenî Usul Hukuku, 3. Bası, Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.
- Öztek, Selçuk, Türk Medenî Yargılama Hukukunda İstinaf ve Temyiz (6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 341-m. 373 Şerhi), Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021 (Öztek, İstinaf ve Temyiz).
- Pekcanitez, Hakan, Medenî Usul Hukuku, (Ed. Pekcanitez, Hakan/Özekes, Muhammet/Akkan, Mine/Taş Korkmaz, Hülya), 3 Cilt, 15. Bası, İstanbul: Onikilevha Yayıncılık, 2017 (Pekcanitez/yazar).

Genel Kaynakça

- Postacıoğlu, İlhan E., Medenî Usul Hukuku Dersleri, 6. Bası, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 1975.
- Postacıoğlu, İlhan/Altay, Sümer, Medenî Usul Hukuku Dersleri, 7. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2015.
- Sungurtekin Özkan, Meral, Türk Medenî Yargılama Hukuku, İzmir: Barış Yayınları, 2013.
- Tanrıver, Süha, Medenî Usul Hukuku, 1. C., 4. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021; 2. C., 2. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2022 (Tanrıver, Usul).
- Ulukapı, Ömer, Medenî Usul Hukuku, Konya: Mimoza Yayınları, 2014.
- Umar, Bilge, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2014 (Umar, Şerh).
- Üstündağ, Saim, Medenî Yargılama Hukuku, 7. Bası, İstanbul: Nesil Matbaacılık, 2000.
- Yılmaz, Ejder, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 4 Cilt, 4. Bası, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2021 (Yılmaz, Şerh).

Yararlanılan İnternet Kaynakları ve Veri Tabanları

www.e-uyar.com	(e-uyar)
www.hudoc.echr.coe.int	(aihm)
www.hukukturk.com	(hukuktürk)
www.kazanci.com.tr	(kazancı)
www.legalbank.net	(legalbank)
www.lexpera.com.tr	(lexpera)
www.uysuzmazlik.gov.tr	(uyuşmazlık)
www.yargitay.gov.tr	(yargıtay)